

Trafikutskottets betänkande 2021/22:TU13

Omhändertagande och återkallelse av förarbevis för vattenskoter

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till lag om ändring i lagen om förarbevis för vattenskoter. Förslaget innebär att ett förarbevis för vattenskoter ska kunna återkallas tills vidare om det på sannolika skäl kan antas att förarbeviset kommer att återkallas slutligt. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 15 maj 2022.

Behandlade förslag

Proposition 2021/22:143 Omhändertagande och återkallelse av förarbevis för vattenskoter.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Utskottets överväganden	5
Regeringens lagförslag	5
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	8
Propositionen	8
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Regeringens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2021:626) om förarbevis för vattenskoter.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:143.

Stockholm den 7 april 2022

På trafikutskottets vägnar

Magnus Jacobsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Magnus Jacobsson (KD), Teres Lindberg (S), Denis Begic (S), Maria Stockhaus (M), Jasenko Omanovic (S), Jimmy Ståhl (SD), Anders Hansson (M), Johan Büser (S), Elin Gustafsson (S), Helena Gellerman (L), Patrik Jönsson (SD), Mikael Larsson (C), Richard Herrey (M), Jon Thorbjörnson (V), Axel Hallberg (MP) och Stefan Plath (SD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2021/22:143 Omhändertagande och återkallelse av förarbevis för vattenskoter. Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till propositionen.

Bakgrund

Den 16 juni 2021 fattade riksdagen beslut om förarbevis för vattenskoter (prop. 2020/21:190, bet. 2020/21:TU12, rskr. 2020/21:379). Delar av lagen (2021:626) om förarbevis för vattenskoter trädde i kraft den 1 juli 2021 medan resterande delar träder i kraft den 1 maj 2022.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att ett förarbevis för vattenskoter ska återkallas tills vidare om det på sannolika skäl kan antas att förarbeviset kommer att återkallas slutligt. En slutlig återkallelse ska grunda sig på en lagakraftvunnen dom, ett godkänt strafföreläggande, ett godkänt föreläggande om ordningsbot eller ett beslut om åtalsunderlåtelse. Det föreslås också att ett förarbevis ska omhändertas om det på sannolika skäl kan antas att förarbeviset kommer att återkallas slutligt.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 15 maj 2022.

Utskottets överväganden

Regeringens lagförslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2021:626) om förarbevis för vattenskoter.

Propositionen

Återkallelse av förarbevis

Regeringen föreslår i propositionen att en slutlig återkallelse av ett förarbevis för vattenskoter ska grundas på en lagakraftvunnen dom, ett godkänt strafföreläggande, ett godkänt föreläggande om ordningsbot eller ett beslut om åtalsunderlåtelse. Regeringen påpekar att förslaget ligger i linje med vad som gäller för återkallelser och andra ingripanden enligt körkortslagen (1988:488).

Ett förarbevis för vattenskoter ska enligt regeringens förslag återkallas tills vidare i avvaktan på ett slutligt avgörande av frågan om återkallelse om det på sannolika skäl kan antas att förarbeviset kommer att återkallas slutligt. Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet inte överlämnar ett förarbevis som har återkallats tills vidare till den myndighet som regeringen bestämmer ska dömas till penningböter. Det ska således vara möjligt att återkalla ett förarbevis interimistiskt, i likhet med vad som gäller för t.ex. körkort för fordon och förarbevis för snöskoter (jfr 5 kap. 5 § körkortslagen), vilket innebär att en förare inte kan fortsätta att köra vattenskoter under den tid som den straffrättsliga processen pågår efter exempelvis en hastighetsöverträdelse. Regeringen anser att det kan ifrågasättas om en förare är lämplig att inneha ett förarbevis om det finns misstankar om att föraren har gjort sig skyldig till vårdslöshet i sjötrafik, sjöfylleri, avvikelse från sjöolycka, brott mot sjövägsregler, hastighetsbegränsningar eller mot förbud att framföra vattenskoter i vissa områden.

Regeringen föreslår att giltighetstiden för ett beslut om återkallelse tills vidare ska anges i beslutet och vara minst en månad och högst tre år. En ansökan om nytt bevis efter återkallelse tills vidare ska inte få prövas innan giltighetstiden för återkallelsen tills vidare har löpt ut. Om ett förarbevis har varit omhändertaget eller återkallat tills vidare under minst så lång tid som skulle ha bestämts som spärrtid, ska det när återkallelsefrågan slutligt avgörs få beslutas att ytterligare återkallelse inte ska ske.

Beslut om slutlig återkallelse och återkallelse tills vidare ska delges innehavaren av förarbeviset för att giltighetstiden av beslutet om återkallelse tills vidare och sedermera spärrtiden för en slutlig återkallelse ska kunna

beräknas. Spärrtiden och giltighetstiden för beslut om återkallelse och återkallelse tills vidare ska räknas från det ingripande i förarbeviset som skett tidigast.

Förarbevis ska kunna omhändertas

Regeringen föreslår att om det på sannolika skäl kan antas att ett förarbevis kommer att återkallas slutligt ska det beslutas att omhänderta förarbeviset i avvaktan på ett avgörande av frågan om återkallelse. Ett beslut om omhändertagande ska gälla omedelbart men inte kunna överklagas. Den som uppsåtligt eller av oaktsamhet inte överlämnar ett omhändertaget förarbevis till den myndighet som regeringen bestämmer ska enligt propositionen dömas till penningböter. Regeringen påpekar att ett beslut om att omhänderta förarbeviset alltså kompletterar möjligheten att återkalla förarbeviset tills vidare, och det kan fattas antingen i omedelbar anslutning till den händelse som föranlett ingripandet eller senare. Förslaget ligger i linje med Lagrådets synpunkt om att det ska finnas möjlighet att omhänderta ett förarbevis i likhet med vad som gäller enligt körkortslagen. Samtidigt betonar regeringen att utformningen av de regler som behandlar förarbevis för vattenskoter har präglats av en strävan efter ett enklare regelverk än den mer omfattande och detaljerade regleringen i körkortslagen.

Personuppgiftsbehandling

Personuppgifter i förarbevisregistret ska enligt propositionen få behandlas om det är nödvändigt för att hantera ärenden om återkallelse tills vidare och omhändertagande av förarbevis. Enligt lagen om förarbevis för vattenskoter ska den myndighet som regeringen bestämmer föra ett elektroniskt förarbevisregister. Förslagen innebär att den rättsliga grunden för behandlingen av personuppgifter behöver kompletteras så att det framgår att personuppgiftsbehandlingen även omfattar de två nya ärendena: återkallelse tills vidare och omhändertagande av förarbevis.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 15 maj 2022. Ett beslut om återkallelse tills vidare eller omhändertagande av förarbevis ska enligt förslaget inte få fattas med anledning av en gärning som har begåtts före ikraftträdandet. Regeringen påminner om att det fr.o.m. den 1 maj 2022 gäller en skyldighet att ha förarbevis för att framföra en vattenskoter. Eftersom förslagen i propositionen har ett nära samband med detta krav bör de enligt regeringen träda i kraft så nära det datumet som möjligt, vilket bedöms vara den 15 maj 2022. Regeringen konstaterar även att möjligheterna att ingripa inte bör användas för gärningar som har begåtts innan den nu föreslagna lagstiftningen har trätt i kraft eftersom ett beslut om att omhänderta eller återkalla ett förarbevis tills vidare är ett allvarligt ingripande i innehavarens rätt att framföra en vattenskoter.

Konsekvenser

Regeringen bedömer att förslagen har positiva effekter för sjösäkerheten och miljön. Förslagen innebär vissa ytterligare uppgifter för Transportstyrelsen, Kustbevakningen, Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten, men regeringen bedömer att omfattningen bör bli begränsad och att kostnadsökningarna ryms inom befintliga anslagsramar. Förslagen bedöms inte ha några konsekvenser för statens budget, jämställdheten eller den kommunala självstyrelsen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare betonat betydelsen av höjd säkerhet på sjön för att minska antalet vattenskoterolyckor, och ett enhälligt utskott tillstyrkte i juni 2021 införandet av en lag om obligatoriskt förarbevis för vattenskoter. Utskottet konstaterar att förslagen i propositionen har sin grund i de synpunkter som Lagrådet framförde inför införandet av lagen om förarbevis för vattenskoter. Utskottet ser positivt på att de föreslagna bestämmelserna utformats efter den ordning som gäller för återkallelser enligt körkortslagen, samtidigt som utformningen av reglerna har präglats av en strävan efter ett enklare regelverk än den mer omfattande och detaljerade regleringen i körkortslagen.

Utskottet anser att regeringens lagförslag är ändamålsenligt utformat och konstaterar att det inte har väckts några följdmotioner med anledning av propositionen. Utskottet föreslår därmed att riksdagen bifaller regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2021:626) om förarbevis för vattenskoter.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2021/22:143 Omhändertagande och återkallelse av förarbevis för vattenskoter:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2021:626) om förarbevis för vattenskoter.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen
(2021:626) om förarbevis för
vattenskoter

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2021:626) om förarbevis för vattenskoter

dels att 8 § ska upphöra att gälla,

dels att 7, 9–11, 23, 25, 30 och 31 §§ och rubriken närmast före 7 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas nio nya paragrafer, 7 a, 7 b och 9 a–9 g §§ av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Återkallelse av förarbevis**Återkallelse och omhändertagande av förarbevis**

7 §

Förarbeviset ska återkallas om innehavaren, sedan utbildningen enligt 5 § första stycket 2 genomgått med godkänt resultat, begår brott enligt

1. 20 kap. 2, 3, 4, 5, 7, 8 eller 9 § sjölagen (1994:1009),

2. 5 kap. 1 § sjötrafikförordningen (1986:300), eller

3. 5 § förordningen (1993:1053) om användning av vattenskoter.

Om innehavaren av förarbeviset inte har genomgått sådan utbildning som avses i 5 § första stycket 2, ska återkallelse i enlighet med första stycket i stället göras om innehavaren har begått brott efter det att förarbeviset har utfärdats.

7 a §

En slutlig återkallelse ska grundas på

1. en lagakraftvunnen dom,

2. ett godkänt strafföreläggande,

3. ett godkänt föreläggande om ordningsbot, eller

4. ett beslut om åtalsunderlåtelse enligt 20 kap. rättegångsbalken eller motsvarande bestämmelse i någon annan författning.

7 b §

Ett förarbevis ska återkallas tills vidare i avvaktan på ett slutligt avgörande av frågan om åter-

kallelse om det på sannolika skäl kan antas att förarbeviset kommer att återkallas slutligt. Beslutets giltighetstid ska begränsas enligt vad som gäller för spärrtid enligt 9 §.

9 §

Vid återkallelse ska det bestämmas en tid inom vilken ett nytt förarbevis inte får utfärdas (spärrtid). Spärrtiden ska vara lägst en månad och högst tre år.

Vid *slutlig* återkallelse ska det bestämmas en tid inom vilken ett nytt förarbevis inte får utfärdas (spärrtid). Spärrtiden ska vara lägst en månad och högst tre år.

9 a §

Spärrtiden ska räknas från den dag som är tidigast av:

- dagen för delgivning av beslutet om återkallelse, och*
- den dag som följer av 9 b §.*

Om giltighetstiden av ett beslut om återkallelse tills vidare har löpt ut när ett beslut om slutlig återkallelse fattas, ska spärrtiden räknas från dagen för delgivning av beslutet om slutlig återkallelse. Den tid under vilken förarbeviset varit omhändertaget eller återkallat tills vidare ska då räknas av från spärrtiden.

9 b §

Giltighetstiden för en återkallelse tills vidare ska räknas från den dag som är tidigast av:

- dagen för delgivning av beslutet om återkallelse tills vidare,*
- dagen för delgivning av ett beslut om omhändertagande, och*
- den dag då föraren vid en kontroll överlämnat förarbeviset.*

9 c §

När frågan om slutlig återkallelse avgörs får det beslutas att ytterligare återkallelse inte ska ske. Detta får göras om ett beslut om omhändertagande eller återkallelse tills vidare har gällt under minst så lång tid som skulle ha bestämts som spärrtid om något

beslut om omhändertagande eller återkallelse tills vidare inte hade fattats.

9 d §

Om det på sannolika skäl kan antas att ett förarbevis kommer att återkallas slutligt ska det beslutas att omhänderta förarbeviset i avvaktan på ett avgörande av frågan om återkallelse.

9 e §

Ett beslut om slutlig återkallelse, återkallelse tills vidare eller omhändertagande ska delges den som beslutet rör. Delgivning får inte ske på det sätt som anges i 34–38 och 47–51 §§ delgivningslagen (2010:1932).

9 f §

Ett beslut om slutlig återkallelse, återkallelse tills vidare eller omhändertagande av förarbevis gäller omedelbart.

Ett beslut som avses i första stycket medför att förarbeviset inte längre gäller. Om ett sådant beslut upphävs, får förarbeviset förnyad giltighet från upphävandet.

9 g §

Den myndighet som regeringen bestämmer beslutar om slutlig återkallelse, återkallelse tills vidare och omhändertagande av förarbevis.

10 §

Om ett förarbevis har återkallats, ska innehavaren överlämna förarbeviset till den myndighet som regeringen bestämmer.

Om ett beslut har fattats om att återkalla ett förarbevis slutligt eller tills vidare eller om att omhänderta ett förarbevis, ska innehavaren överlämna förarbeviset till den myndighet som regeringen bestämmer om förarbeviset har utfärdats i fysisk form.

11 §

En ansökan om utfärdande av förarbevis efter återkallelse får inte prövas innan spärrtiden har löpt ut.

En ansökan om utfärdande av ett förarbevis efter *slutlig* återkallelse *eller återkallelse tills vidare* får inte prövas innan spärrtiden *respektive giltighetstiden för återkallelsen tills vidare* har löpt ut.

23 §

Vid en kontroll enligt 21 § ska ett förarbevis som *inte* har utfärdats i *elektronisk* form *omhändertas* av en polisman eller en kustbevakningstjänsteman om förarbeviset *har återkallats*.

Vid en kontroll enligt 21 § ska ett förarbevis som har utfärdats i *fysisk* form *tas om hand* av en polisman eller en kustbevakningstjänsteman om *ett beslut har fattats om att återkalla förarbeviset slutligt eller tills vidare eller om att omhänderta det*.

25 §

Personuppgifter får behandlas i förarbevisregistret om det är nödvändigt för att hantera anmälningar om genomförd utbildning *och* ärenden om utfärdande av förarbevis och återkallelse av förarbevis.

Personuppgifter får behandlas i förarbevisregistret om det är nödvändigt för att hantera

1. anmälningar om genomförd utbildning,

2. ärenden om utfärdande av förarbevis, *och*

3. ärenden om *slutlig* återkallelse, *återkallelse tills vidare* *och omhändertagande* av förarbevis.

Personuppgifter som avses i första stycket får även behandlas i registret om det är nödvändigt för att tillhandahålla information som behövs

1. vid Polismyndighetens och Kustbevakningens kontroll av vattenskoterförare enligt 21 §, och

2. i Polismyndighetens och Kustbevakningens verksamhet i övrigt för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, utreda eller lagföra brott eller upprätthålla allmän ordning och säkerhet.

30 §

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet inte överlämnar ett *återkallat* förarbevis enligt 10 § ska dömas till penningböter.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet inte överlämnar ett förarbevis enligt 10 § ska dömas till penningböter.

31 §

Beslut enligt 5, 7, 9, 15, 17 och 20 §§ får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Beslut enligt 5, 7, 7 b, 9, 15, 17 och 20 §§ får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

-
1. Denna lag träder i kraft den 15 maj 2022.
 2. Ett beslut om återkallelse tills vidare eller omhändertagande av förarbeviset får inte fattas med anledning av en gärning som har begåtts före ikraftträdandet.